63ste Jaargang No. 5096 — DAGBLAD — Zaterdag 26 April 1947

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2.50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2.50 gld.; en het buitenland 3 gld.

REDACTIE: Tel. 1858; P. bus 8 Willemstad. Adres: Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus ... steeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: I. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad ... 38

Nabeschouwingen over de Moskou Conferentie

Voorbeschouwingen over de Palestina Conferentie

MOSTERD NA DE MAALTIJD.

De radio van Moskou heeft het antwoord van Molotov op de verklaring van de Noord-Amerikaanse afvaardiging, gedaan ter conferentie van 23 April jl. over het Oostenrijkse vredesverdrag in eentenso rondgeroepen. Molotov zou verk aard hebben dat gedurende de beraadslagingen over het Oostenrijks vredesverdrag de Sovjet-delegatie iedere poging heeft gedaan om tot overeenstemming te komen en zelfs te dien einde verschillende harer voorstellen heeft ingetrokken. De verklaring zette het Sovjet-standpunt uiteen en legde de nadruk op het belang dat de Sovjet-delegatie stelde in de herstelbetalingen. Ingevolge de overeenkomst van Potsdam zouden de Duitse activa in het Oostelijk gedeelte van Oostenrijk aan de Sovjet-Unie worden overgedragen en zou de rest van de Duitse activa in het overige gedeelte van Oostenrijk aan.

De Verenigde Staten, Frankrijk, Engeland en andere Geallieerden worden overgedragen. De kern van deze zaak is volgens de verklaring, dat deze regeling niet slechts op papier zou plaats hebben of lusoir zou worden gemaakt door verschillende „interpretaties" van wat nu eigenlijk onder Duitse activa moet worden verstaan. Verschillende voorstellen van de Verenigde Staten zouden geen ander gevolg hebben dan dat zij de Sovjet-Unie zouden beroven van een groot deel der herstelbetalingen.

Het voorstel om de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties te laten beslissen over wat nu eigenlijk Duitse activa zijn, is zonder grond en ook overigens niet correct, aangezien zulke zaken niet tot de competentie van de Verenigde Naties behoren en omdat bovendien de procedure met betrekking tot het Oostenrijks vredesverdrag niet behoort te verschillen van die welke voor de verdragen met Roemenië, Bulgarije, Hongarije en Finland gevolgd is.

Met betrekking tot Marshalls „bewering" dat de Sovjets het Noordamerikaanse voorstel tot een Viermogendheden verdrag voor demilitairisatie van Duitsland zouden hebben tegengewerkt zeide dat de radio van Molotov verklaard heeft dat dit helemaal niet waar is. De Sovjets hebben zelf in Juli van het vorig jaar zulk een verdrag voorgesteld en dan niet voor 25 jaar, gelijk Marshall gedaan heeft, doch voor 40 jaar. (Londen, (AP) 26.4).

BIDAULT NAAR HUIS.

Bidault vertrok Vrijdag per trein naar Parijs. Hij werd uitgeleide gedaan door den onder-minister van Buitenlandse Zaken Vishinsky en vrijwel alle leden van het diplomatieke corps. (Moskou, (AP) 26.4).

CLARK.

Generaal Clark ontkende dat Rusland genegen zou zijn geweest om Oostenrijk een vredesverdrag te geven van de conferentie te Londen tot nu toe is Rusland op geen enkel punt genegen geweest tot enig compromis. (Wenen, (AP) 26.4).

MARSHALL NAAR HUIS.

De A.P.-correspondent van Washington heeft weten te achterhalen dat de thuiskomende Marshall op Zondag in contact zal treden met de leden van het congres om hun verslag uit te brengen en dat zij Maandag voor de gehele Amerikaanse natie zijn inzichten en zijn indrukken zal bekend maken.

Truman zal zijn weekend-uitstapje onderbreken, en van zijn jacht Williamsburg naar Washington komen, om Marshall te begroeten.

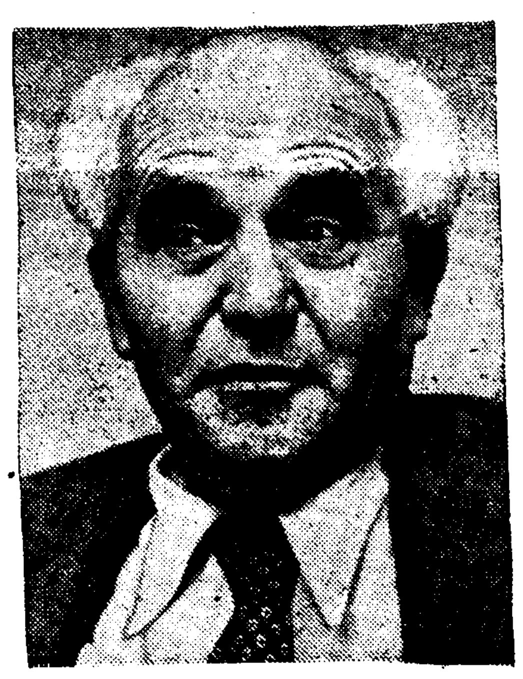
Men veronderstelt dat Marshall tegen de middag zal aankomen, zoals bekend is vliegt Marshall via de route Berlijn IJsland (en doet hij dus niet Parijs aan Red.) (Washington, (AP) 26.4).

LAKE SUCCESS.

Heden morgen waren er allerlei beschouwingen over de samenstelling van een commissie voor het Palestina vraagstuk dat Maandag voor een speciale vergadering van de Verenigde Landen komt.

Sommigen willen een commissie van de vijf grootste landen, en daarnaast vijf andere leden die door het lot zullen worden aangewezen. Ook wil men de Joden zelf in de commissie vertegenwoordigd zien. Dit laatste is het voorstel van de vertegenwoordiger van Argentinië bij de Verenigde landen, José Arce geheten, hij wil ook één van de zgn. Arabische staten in de commissie vertegenwoordigd zien.

Vijf en veertig landen zullen Maandag hun vertegenwoordigers naar de vergadering sturen.

BEN GURION

Zal hij Maandag de Israëlieten vertegenwoordigen?

WAT ARGENTINIË DENKT TE DOEN.

Uit Lake Success wordt gemeld dat Argentinië aan de Algemene Vergadering der Verenigde Naties zal verzoeken het Onderzoekingscomité in de Palestijnse quaestie te laten bestaan uit de Grote Vijf plus vijf andere landen, die door het lot zullen worden aangewezen uit geografisch ingedeelde groepen. Ook zal Argentinië voorstellen om de Joden te horen. (Lake Success, (AP) 25.4).

STORING.

De telegramdienst van de (AP) meldt dat er storing is, zodat er niet veel telegrammen konden doorgezonden worden.

ZAL BEVIN BERLIJN AANDOEN?

Het ministerie van buitenlandse zaken te Londen meldt dat Bevin op zijn terugreis uit Moskou waarschijnlijk Berlijn zal aandoen teneinde besprekingen te voeren met de Britse autoriteiten aldaar. Tevens zegt men dat Bevin zal trachten om Dinsdag as. te Londen te arriveren. (Londen, (AP) 25.4).

DON JUAN.

De berichten dat Don Juan door Salazar in particuliere audiëntie zou zijn ontvangen werden ontkend door Graaf Rocamora, het Hoofd van 's Konings huishouding. Volgens de geruchten zou Don Juan aan Salazar hebben verzocht om zijn raadgevers toe te staan in Lissabon te blijven. Ook dit werd ontkend.

Gil Robles en Saenz Rodriguez zullen Zaterdag wederom naar Oporto vertrekken. (Lissabon, (AP) 26.4).

KABINETS CRISIS IN CUBA?

Indien de Cubaanse regering er niet in slaagt twee senatoren van de 29 die de ingediende motie van wantrouwen tegen de regering ondersteunden van standpunt te doen veranderen zal het kabinet in zijn geheel moeten aftreden. De motie zal op 2 Mei door den Senaat behandeld worden. Deze motie werd ingediend nadat de Minister van Handel, Cesar Casas weigerde voor de Senaat te verschijnen teneinde geinterpeleerd te worden. De Premier Carlos Perio Stocarras keurde de handelwijze van Casa goed, waarna de meerderheid van de Senaat besloot een motie van wantrouwen uit te brengen. Men gelooft dat indien de motie wordt aangenomen, President Grau San Martin het ontslag van het kabinet zal aanvaarden en wederom aan Stocarras zal verzoeken een nieuw kabinet te vormen. (Havana, (AP) 26.4).

FRANKRIJK WIL ARANHA.

De Franse delegatie bij de Verenigde Naties verklaarde dat zij nog niet wist welke candidaat voor het voorzitterschap van de Algemene Vergadering zij zou steunen. Vermoed wordt dat Oswaldo Aranha van Brazilië een goede kans maakt. (Lake Success, (AP) 26.4).

AARDSCHOK IN BOGOTA.

Een lichte aardschok werd Vrijdag te Bogota gevoeld. (Bogota, (AP) 25.4).

DE TELEFOON-STAKING.

President Truman had een vergadering met het kabinet waarbij de algemene telefoonstaking werd behandeld. Er zijn evenwel nog geen aanwijzingen welke actie de regering denkt te nemen. Slechts de regeringsbemiddelaars hebben getracht een nieuw bestuur van de Bond te verkrijgen. De Vergadering duurde 35 minuten. (Washington, (AP) 26.4).

VOORUITGANG CHINESE COMMUNISTEN.

Uit Nanking wordt gemeld dat de Chinese Communisten beuken tegen de stellingen der regeringstroepen in vier Noord-Chinese provincies, waarbij een hoofdbasis ernstig bedreigd wordt. De hoofdstad van Shangsi is bijna door de Communisten omsingeld. Alle toegang tot de stad is afgesloten, behalve die per vliegtuig. (Nanking, (AP) 26.4).

GEEN HOOP MEER.

Uit New York wordt bericht dat de Militaire Commissie van de Verenigde Naties alle hoop heeft opgegeven om tot een overeenkomst te geraken omtrent verschillende fundamentele punten voor de totstandkoming van een wereld-politie. (New York, (AP) 25.4).

TERUGGAVE DUITSE EIGENDOMMEN.

Ambtenaren van de juridische afdeling van de Noord-Amerikaanse Militaire regering in Duitsland deelden mede dat door de Amerikaanse autoriteiten nog geen beslissing is genomen met betrekking tot de voorgestelde wet tot teruggave van eigendommen, ter waarde van 125 millioen dollars aan de Duitsers wier goederen door de nazies zijn ontnomen. Deze wet werd door de Duitse Bestuursraad van de Noordamerikaanse militaire zone ter goedkeuring aan de Militaire Regering opgezonden met toelichting. Deze toelichting legde er de nadruk op dat de wet niet veel bescherming geeft aan de bona-fide kopers gedurende het nazie-regime die onbekend waren met het feit dat het goed geconfiskeerd was. Er werd op gewezen dat een eenvormige wet voor geheel Duitsland in deze een betere en billijker oplossing zou kunnen brengen omdat de eigendommen uit alle zones afkomstig zijn.

Deze wet is nog steeds bij de Amerikaanse autoriteiten in behandeling en er wordt gewacht op instructies uit Washington. (Berlijn, (AP) 25.4).

DE COMMUNISTEN IN CANADA.

Premier Maurice Duplessis zeide gisteren in het Canadese Parlement dat het aantal Communisten in Canada naar verhouding klein is, doch dat uit onlangs in beslag genomen documenten is gebleken dat deze groep een revolutie aan het voorbereiden was, teneinde de provincie Quebec over te nemen. Hij zeide dat strikt toegezien wordt op het verlenen van paspoorten, zowel voor het binnenkomen als voor het verlaten van het land. Ook zal op de communistische litteratuur toezicht worden gehouden teneinde de democratie te beschermen. (Quebec, (AP) 25.4).

NIEUWE GENERAAL VAN DE CARMELIETEN.

De Paters Carmelieten kozen gisteren de Pater Vicaris Generaal van hun orde tot Generaal het is de Spanjaard Pater Siverio de Santa Theresa zijn wereldse naam was Juliaan Gomez (Rome, (AP) 26.4).

FRANCO.

Viertien dagen lang is er in het parlement de tijd opengesteld, om amendementen in te dienen op de nieuwe zgn. opvolgingswet van Franco, waarbij voor Spanje het koningschap hersteld zal worden.

Naar men weet te berichten, zijn er nu slechts drie kleine wijzigingen in de wet voorgesteld.

In de maand Mei zal in de plenaire zitting van het parlement over deze zaak gestemd moeten worden (Madrid, (AP) 26.4).

WALLACE.

De oud-Minister van Amerika Wallace heeft Parijs per vliegtuig verlaten (Parijs, (AP) 26.4).

LONDEN NIEUWS.

Uit Londen wordt de dood bericht van de multi-millionair John Crighton Stuart Markies van Bute. Zijn opvolger is 39 jaar oud. De multi-millionair stierf na lange tijd ziek te zijn geweest, op een van de oudste huizen van Scotland (Londen, (AP) 26.4).

TEGEN RUSLAND.

De aartsbisschop van Canterbury Dr. R. G. F. Fisher bracht critiek uit op de Russen als mensen die de rechtvaardigheid verachten en niet hun plichten van goede naburen nakomen. (Canterbury, (AP) 26.4).

ECLIPS-STUDIE.

Een leger vliegtuig zal uit Washington vertrekken om geleerden naar rBazilië over te brengen, om de eclips te gaan bestuderen, speciaal zal er studie gemaakt worden van de cosmische stralen (Washington, (AP) 26.4).

VITORIO MUSSOLINI

Het weekblad getiteld Sabado vertelt, dat de zoon van Mussolini Vittorio een bezoek bracht aan de kantoren van de redactie.

In het blad staat een foto van hem afgedrukt, hij draagt nu een baard, een foto van zijn brief in het tijdschrift afgedrukt laat zien dat hij werk zoekt (Buenos Aires, (AP) 26.4).

MINISTER LIEFTINCK BIEDT AAN.

Gisteren overhandigde de Nederlandse Minister van Financiën, Zijne Excellentie Lieftinck, aan de Tweede Kamer een overzicht van Nederlands Buitenlandse deviezen-positie, waarin verschillende maatregelen zijn aangekondigd, zoals bv. vrijwillige liquidatie van een gedeelte van Nederlands bezit in Noordamerikaanse effecten, die in totaal 571 millioen dollars bedraagt en een herziening van buitenlandse deviezen begrotingen van de Nederlandse ministeries, o.a. van Oorlog en Marine. Ook kondigde de Minister beperkingen aan van het invoer-programma 1947 (Aneta, 25.4).

BRITSE MILITAIREN GAAN TOEREN.

Officieren en soldaten van het Britse Rijnleger in Duitsland zullen tussen 28 April en 15 Mei een driedaagse autotocht maken naar Nederland, Bollenvelden, Sassenheim, Lisse en Hillegom (Aneta, 25.4).

het nieuws van vandaag

Heel de wereldpers praat natuurlijk nog over Moskou en we kunnen aannemen, dat het nog wel enige dagen zal duren, vooral als verschillende heren hun verklaringen hebben afgelegd.

In Washington wordt Marshall tegen de middag verwacht en Truman zal hem gaan begroeten, als U dezer dagen in het cine het 'Nieuws' ziet, moet U maar eens op het gezicht van Marshall letten, het zal droevig ernstig zijn.

Morgen zal hij in contact treden met de congresleden en Maandag zal hij een rede houden tot het Amerikaanse volk, waarin misschien toekomst voorspellingen naar voren zullen komen, die we goed moeten beluisteren, de woorden van zulke speechen zullen gewikt en gewogen zijn en een bepaalde indruk willen wekken.

Maandag is het de grote dag van de Palestina quaestie, aan voorbeschouwingen natuurlijk geen gebrek.

Het lijkt wel of men jaloers op elkaar is, veelzeggend staat er bij dat Bidault door alle leden van de diplomatieke staf werd uitgeleide gedaan.

De radio van Moskou wist te vertellen, dat het toch heus niet waar was wat die Marshall heeft verteld, de Russen hebben op allerlei manieren getracht een vrede van Oostenrijk tot stand te doen brengen, doch het waren juist de Amerikanen die tegenwerkten, zij hebben ook de schuld dat de ontwapening van Duitsland niet tot stand kwam.

De reiziger Wallace is inmiddels uit Parijs vertrokken. Het is begrijpelijk dat er in Amerika stemmen opgaan tegen hem. Dit is wel een heel vreemde manier van doen. Een dergelijke critiek op de regering in het buitenland is wel wat ál te vrij. (Iemand die enkele maanden vóór de oorlog een rede hield voor de radio van Parijs en critiek had op van Kleffens werd onmiddellijk te Den Haag „coram" geroepen).

Het schijnt, dat de eclips zichtbaar van Brazilië uit van buitengewoon belang zal zijn voor de vooruitgang van de wetenschap, zowel Rusland, Frankrijk, Engeland als nu ook Amerika sturen er geleerden heen, om dat moment mee te maken.

Franco schijnt bij de „cortes" wel succes te hebben, slechts drie kleine wijzigingen kwamen er binnen op zijn opvolgingswet, doch waar zal hij een opvolger vinden, nu Don Juan de kroon niet uit zijn handen wil aannemen? Zal hij Carlistenpretendent gaan vragen, en zo weer een nieuwe tegenstelling onder het Spaanse volk levendig houden?

Boy Ecury ✝

BOY ECURY.

Acrostico.

Tributo postumo al martir que regresa al terruño que le vio nacer, venerado por todos los hombres amantes del derecho y de la libertad. Recordado siempre porque su hazaña no ha sido en vano!

B enemerito hijo — blason de [Aruba
O ye el gemido de las campanas
Y aravi grave que entona el alma!

E ponimo martir de nuestra [historia
C ausa mas noble no habia [ninguna
U ltrapasaste valeroso los [confines de la gloria
R ecio soldado de America y de [Holanda
Y a luchaste — Boy — ahora descansa!

Mike Asencio.

Curaçao, Primavera de 1947

In Memoriam

Het is juist dezer dagen 10 jaren geleden, dat aan boord van een der vele schepen, die de haven van Curaçao in- en uitvaren, een jongen over de reling geleund zijn dierbare moeder- en vader- en vele broeders en zusters, een hartelijk vaarwel en tot wederzien toezwaaide. De jongen was Boy Ecury, juist 15 jaar geworden en welke, zoals zovele kinderen van dit land voor hem gedaan hadden, zijn studie en opvoeding in Nederland ging voltooien.

Een goede flinke jongen met een nobel karakter, waarvan de vader wist, dat hij wel zijn best zou doen en waarvan de moeder wist, dat hij braaf en goed zou blijven, ver van haar moederlijke beschermende vleugels, van haar zorgen en haar liefde, die eindeloos zijn en overvloedig.

De jongen aan boord keek over de rode daken van Willemstad en over de wijde zee en haalde eens diep adem en gevoelde zich blij bij het verdriet van het afscheid, hij zou goed zijn best doen en zorgen, dat hij spoedig terug zou komen, vol geleerdheid en veel slimmer dan de jongens van zijn school, die achterbleven. En aan de awasá op het Brionplein stonden de vader en de moeder, turend naar den steeds kleiner wordenden jongen. Geen blijheid mengde zich bij het verdriet van het afscheid, alleen de vurige hoop en het Godsvertrouwen, dat hij veilig zou worden teruggevoerd naar het grote huis in Aruba, waar een plaatsje voor hem zou open blijven en......... open bleef.

Want het heeft niet mogen zijn. Boy heeft wel zijn best gedaan, hij heeft goed geleerd en is braaf gebleven en het is waar, is ook weerom gekomen...... maar niet naar het lege plaatsje in het grote huis.

Het is moeilijk in een kind de vormen te zien van den man, die hij eens zal worden. Want wie van ons, die achter bleven, wist dat de jongen, die wegging, zich zou vormen tot een man van zulk een groot karakter? Want wie van ons kon weten, dat die kleine knaap, die ondeugende jongen, zou opgroeien tot een man, die de grote, de voor ons gewone stervelingen onbegrijpelijke grote moed zou hebben, en het edele en sterke en dappere karakter, dat hem de kracht zou geven om te zeggen en te doen: ik geef mijn leven, vrijwillig en zonder vreze, voor de grote zaak, voor de vrijmaking van Nederland?

Ah, wat een daad. Wie van ons, die vaak niet eens tevreden zijn met de leeftijd van den mens, 70 jaren, kan dit begrijpen?

Wie van ons, die vechten om dit leven van jaar tot jaar, van uur tot uur en uiteindelijk van minuut tot minuut, die soms de onmogelijkste dingen doen om het leven met een korte tijd te verlengen...... wie van ons kan de moed begrijpen van dezen jongen man, die ver van huis en haard, zonder de troost van zijn vader en de liefde van zijn moeder, zo moedig zijn leven gaf, zo dapper zijn kostbare weinige jaren wegschonk juist aan het begin van de rijkste jaren van ons leven?

O Boy, hoe gaarne waren we bij je geweest die gure koude winterdag, hoe gaarne hadden we je omheisd, dit schone gebaar van je vaderland, want hoe bitter moeilijk moet het geweest zijn te sterven zonder nog even te kunnen zeggen tot ons: Dag May, dag Pappa, dag allemaal!

We weten het. Je hebt het gezegd en geschreven en wij hebben het gelezen. We hebben je testament gelezen en herlezen en je laatste groet in de zoete taal, in het zo zacht en kinderlijk lief klinkende Papiamento, is voor eeuwig in ons geheugen geprent.

Wij zullen je niet vergeten en we zullen je voorbeeld niet vergeten. Hoe gelukkig zijn we, en hoe danken we God, dat de koude bodem van Nederland je heeft teruggegeven als een ereschuld, je niet heeft willen onthouden aan je dusji Aruba. Hoe zullen we je met liefde neerleggen in de warme bodem van je kleine geboorteland, naast Mamachi, die zovele jaren vergeefs op je gewacht heeft. Hoe is haar vurig gebed voor je verhoord, hoe schoon is het, dat jullie nu toch verenigd zijn, niet alleen in de Hemel, maar ook in het graf. Hoe goed is het, dat je weer bij ons terug bent, en hoe gelukkig maakt het ons door al onze tranen heen te weten, dat tenminste je dierbare overblijfselen rusten in ons midden.

Wij hebben vaak niet veel in het leven om trots op te zijn. Wat we bereiken is vaak maar een handvol en aan goede en grote daden is ons leven maar arm. Het is misschien niet juist trots te zijn op de daden, die een ander verricht heeft. Maar toch...., als straks de „Van Speyck" de haven van Aruba zal binnenvaren, zal ons verdriet gemengd zijn met trots, trots op jou, onzen broeder, trots op den burger van Aruba en trots op den Groot Nederlander, Boy Ecury.

R.H.

„CONSTANCIA".

Hedenochtend na negen uur berichtte ons het hoofdkantoor van de K.N.S.M., dat men juist een telegram had ontvangen uit La Guayra, dat de „Constancia" hedenochtend van daar zou vertrekken. De boot kan dus toch morgen in de loop van de dag op Curaçao worden verwacht.

KRANSEN VOOR ARUBA.

De Gouvernements secretaris deelt ons mede:

Aan instellingen en particulieren op Curaçao die een krans wensen te zenden naar Aruba bij de gelegenheid van de begrafenis van wijlen Boy Ecury, wordt medegedeeld dat door de zorg van de Directie van de K.L.M. en de C.L.C. de gelegenheid wordt geboden deze kransen op Maandagmorgen (28-4'47) per vliegtuig naar Aruba te zenden. De kransen zullen daartoe tussen 6 uur en uiterlijk 7 uur Maandagmorgen moeten worden afgeleverd op het station Hato aan een aldaar aanwezige Onderofficier.

De kransen zullen op Aruba door de Landmacht in ontvangst genomen en bezorgd worden.

NIEUWS OVERAL

TERUG UIT BRAZILIE.

De Heer Ricardo Sebra met zijn echtgenote kwamen met de „Cabo de Hornos" uit Brazilië terug. Zij werden bij aankomst te Lissabon door enige vrienden begroet die op het laatste ogenblik vernomen hadden dat zij aan boord van het schip waren. De heer en mevrouw Sebra reisden onmiddellijk door naar hun woonplaats te Avelas Docamino alwaar zij door de bevolking op hartelijke wijze werden ontvangen. (Lissabon, (AP) 25.4).

BASE BALL.

De baseball wedstrijden van gisteren die te Mexico gespeeld werden, hadden de volgende resultaten: San Luis versloeg Tampico met 19—8 terwijl Vera Cruz het moest ontgelden van Puebla met 1—5. Mexico, (AP) 25.4).

NOG STEEDS ONVEILIG.

Officiële berichten uit Jerusalem melden dat de politie mijnen had gevonden, die geplaatst waren onder een brug buiten de stad Jerusalem. De mijnen zijn intussen zonder ongelukken verwijderd. (Jerusalem, (AP) 25.4).

NIEUWE AMBASSADEUR.

Het ministerie van buitenlandse zaken van Mexico bericht dat de heer Francisco del Rio y Canedo, thans Mexicaans Ambassadeur in Chili, benoemd is tot Ambassadeur in Frankrijk. (Mexico, (AP) 25.4).

UITGESTELD.

De nationale baseball wedstrijd tussen Chicago en Pittsburgh werd wegens regen uitgesteld. ((AP) 25.4).

MGR. STEPINAC.

In tegenstelling met de geruchten, die de vorige maand de ronde deden wordt thans bekend gemaakt, dat Mgr. Stepinac van Joegoslavië nog steeds in de gevangenis van Lepoglava wordt vastgehouden. Het is de aartsbisschop echter nu toegestaan om de H. Mis te lezen (ncwc).

GOODYEAR OP GANG.

De bandenfabriek van „Goodyear" te Buitenzorg hervatte gisteren officieel het werk (Aneta, 25.4).

FRANSE DOKTOREN STAKEN.

Op 2 Mei zullen 30.000 Franse doktoren gedurende 24 uur administratieve staking houden. Deze staking is uit protest, daar zij naar hun mening onvoldoende toewijzing van auto's krijgen en houdt slechts in, dat zij die dag zullen weigeren attesten te tekenen (Aneta, 25.4).

PARADE VAN VROUWEN.

In Praag had een parade van vrouwen plaats, die demonstreerden ten gunste van den priesterleider van Slowakije Dr. Tiso. 31 Der demonstrerende vrouwen werden opgepakt en naar een werkkamp gezonden (ncwc).

HUWELIJK.

De Noordamerikaanse admiraal Ellery Stone, onlangs tot de Katholieke Kerk toegetreden, trad in het huwelijk met Baronesse Renata Arborio Mella di Sant Elia. De plechtigheid had plaats in een der zijkapellen van de Sint Pieter. De admiraal was het hoofd van de commissie van de geallieerden in Italië (ncwc).

TEXAS.

De Gouverneur van Texas, Beauford H. Jester, woonde een Requiem-mis bij, die werd opgedragen voor de zielenrust van de schooljongens, die onlangs bij een auto-ongeluk in Texas om het leven kwamen. De autobus werd bestuurd door den pastoor van de parochie de Franciscaan, Pater Diaz. De pastoor zelf liep zeer zware verwondingen op (ncwc).

KRIJGSGEVANGENEN.

Onder de Duitse krijgsgevangenen waren er in Frankrijk een 500 priester-studenten. Men heeft hun toegestaan naar Duitsland terug te keren. Zij hadden een apart kamp bij de stad Chartes, het zg. „seminarie-kamp" (ncwc).

WEER MOGELIJK.

Door middel van zendinstallatie op een vast punt en zender en ontvanger in een voertuig is het thans weer mogelijk om van rijdende auto's uit te telefoneren met New York, Batavia of Melbourne. Dit was reeds mogelijk in 1938, toen Philips 200 van deze apparaten vervaardigde. Tijdens de oorlog hebben de Duitsers deze apparaten gestolen en zijn ze nooit meer teruggevonen.

Twee apparaten zijn nu weer in het bezit van de P.T.T. Deze zal ze verduren op dezelfde wijze als telefoons, textielmachines enz., enz. (Aneta, 25.4).

VALS BERICHT.

Het bericht volgens welke Nederlandse officieren en onderofficieren naar Indo-China gedetacheerd zullen worden voor parachutisten-oefening, wordt door den Nederlandsen militairen woordvoerder in Batavia volkomen onjuist genoemd.

Dit bericht was afkomstig van het Frans persbureau. De militaire woordvoerder meldt eveneens, dat de mogelijkheid zich voordoet, dat enkele Nederlandse militairen voor een kort bezoek naar Indo-China zullen gaan teneinde de opleidingsschool aldaar te bezichtigen (Aneta, 25.4).

NEDERLAND

PCJ RADIO NEDERLAND WERELDOMROEP.

Programmaschema opgegeven in G.M.T.

(00.00 uur G.M.T. is 01.00 Nederlandse tijd en 07.30 Java-tijd).

Dagelijks uitzending om:
12.30 (Zaterdags 12.00) — 16.88, 19.71 en 49.79 meter; herhaling 19.00 (Zaterdags 18.30) — 25.57, 31.28 en 49.79 meter; tweede herhaling 00.00 (Zaterdags 23.30 met om 01.05 speciaal programma voor de West — 25.57, 31.28 en 49.79 meter.

Ieder middagprogramma opent met een half uur voor de Nederlandse Strijdkrachten in Indonesië (12.30) en een Oosterse uitzending (13.00), die 's avonds en 's nachts niet worden herhaald. Op Zaterdag begint het middagprogramma met een uitzending voor kinderen (12.00).

Week van Zondag 27 April tot en met Zaterdag 4 Mei 1947.

Zondag. 13.00 Oosterse uitzending: Elsa Wolters speelt drie Indische dansen uit het muziek-drama „Attima" 13.40 Hein Jordans dirigeert het Concertgebouworkest te Amsterdam. O.m. Vierde symphonie van Tsjaikowsky. 14.30 Indisch en internationaal nieuws. 14.40 Florence de Jong bespeelt het studio-orgel. 15.10 R.K. Kerkdienst uit Boxmeer. 15.29 Nederlands nieuws in het kort. 15.30 Internationaal „Happy Station"-programma van Edward Startz.

Maandag. 01.45 Voor de West: Rector P. Janssens over de Katholieke Jeugdbeweging in Nederland. 13.30 Nederlands Indisch nieuws en sport. 14.00 „Uit PCJ's Grabbelton" cabaret met Fien de la Mar, Frans van Schaick, Tonny Schifferstein en Jan Mekkes. 14.30 Internationaal nieuws en persoverzicht. 14.45 Programma van Nederlandse liederen „De Zilvervloot". 15.15 Voor de Missie: Pater B. J. A. Haanen over „Het Apostolaat ter Zee". 15.26 Nederlands nieuws in het kort.

Dinsdag: 01.05 Voor de West: groeten uit Nederland. 13.30 Nederlands en Indisch nieuws; daarna voor de rijpere jeugd. 14.00 Omroeporkest o.l.v. Hugo de Groot, o.m. de „Four Ways Suite" van Eric Coates. 14.30 Internationaal Nieuws en persoverzicht. 14.45 Het vaudeville orkest o.l.v. Cor van der Linden. 15.15 Avondwijding door Ds. E. D. Spelberg. 15.26 Nederlands nieuws in het kort.

Woensdag 1.05 Voor de West: Prof. Ir. H. C. P. de Vos over landbouw en immigratie in Suriname. 13.30 Nederlands en Indisch nieuws. „De week in Nederland", reportage. 14.05 Feestconcert. 14.30 Internationaal nieuws. Brief uit Batavia. 15.26 Nederlands nieuws in het kort. 15.30 Internationaal programma „Happy Station" van Edward Starz.

Donderdag. 01.05 Voor de West: overzicht uit de Nederlandse pers. 02.12 Fred Hartley and his music. 13.30 Nederlands en Indisch nieuws. „In de familie" door Mevr. E. W. Willink. 14.00 Dag van de arbeid. 14.30 Internationaal Nieuws en persoverzicht 14.45 Concert ter ere van 1 Mei. 15.15 Avondwijding door Pater Leopold Verhagen. 15.26 Nederlands nieuws in het kort.

Vrijdag. 01.05 Voor de West: Caraïbisch persoverzicht. 13.30 Nederlands en Indisch nieuws. „Niet zo maar zo", over de nieuwe spelling. 14.00 „Symphony of strings" o.l.v. Spike Hughes. 14.30 Internationaal nieuws en persoverzicht. 14.45 Onze Nederlandse componisten. 15.15 Financieel-economische rubriek door S. G. Appeldoorn. 15.26 Nederlands nieuws in het kort.

Zaterdag. 01.05 Voor de West. Kookpraatje en kinderverhaal. 12.00 Kinderuitzending. O.a. een verrassing voor alle kinderen in de wereld. 13.30 Nederlands en Indisch nieuws. Buitenlands weekoverzicht door Drs. L. de Jong. 14.00 Uitvoering van „Piae Memoriae Pro Patria Mortuorum" van Guillaume Landré door het Concertgebouworkest met koor. 14.30 Internationaal Nieuws en „Daar zit wat in" door Koos Koen. 14.45 „Nationale Rouwdag". 15.17 Persoverzicht. 15.27 Nederlands Nieuws in het kort, (Zondagmorgen 01.05: Voor de West, D. W. A. van der Kemp over Latijns-Amerikaanse cultuur.)

NIEUWE SPELLING.

Van 1 Mei af zal het Belgisch persbureau „Belga" de Nederlandse nieuwe spelling invoeren. Ook het Algemeen Nederlands Persbureau en alle Nederlandse kranten zullen de nieuwe spelling op die dag invoeren (Aneta, 25.4)

1. De e wordt in open lettergrepen niet verdubbeld.

De ee blijft echter aan het einde van een woord, alsmede in samenstellingen met en afleidingen van woorden op ee.

A's samenstellingen van woorden op ee worden ook beschouwd samenstellingen, waarvan het eerste lid, op ee uitgaande niet of niet meer als afzonderlijk woord voorkomt.

2. De o wordt in open lettergrepen niet verdubbeld. De oo blijft echter in gooche'en, goochem, loochenen, alsmede in hun samenstellingen en afleidingen. Verkleinwoorden op o worden behandeld als de overeenkomstige woorden op a en u.

3. Sch wordt alleen daar geschreven, waar de ch wordt uitgesproken. De ch blijft echter in het achtervoegsel — isch.

4. De uitgangen —e en — en van het lidwoord een, van geen en van de bijvoeglijke bezittelijke voornaamwoorden mijn, uw, zijn, hun, haar, mogen behalve in staande uitdrukkingen, worden weggelaten.

5. De naamvals uitgang — n bij lidwoorden, voornaamwoorden, bijvoeglijke naamwoorden en daarmee gelijkstaande woorden mag, behalve in staande uitdrukkingen, worden weggelaten.

6. De schrijfwijze van Nederlandse aardrijkskundige namen zal nader worden geregeld bij algemene maatregel van bestuur.

Totdat deze van kracht wordt, zijn de regels 1 tot en met 3 niet van toepassing.

7. In woorden, die van aardrijkskundige namen zijn afgeleid en geen deel uitmaken van zodanige namen, volgt het achtervoegsels de regels 1 tot en met 3. Het grondwoord, of het gedeelte daarvan, dat in de afleiding voorkomt, behoudt de vorm, die het krachtens de algemene maatregel van het bestuur, uit te vaardigen op grond van regel 6 heeft, evenwel met dien verstande, dat de regels een en twee worden toegepast op de klinker van de lettergreep, die onmiddellijk aan het achtervoegsel voorafgaat. In afleidingen van aardrijkskundige namen, die volgens regel 6 Sch aan het einde hebben blijft S (sch) bewaard.

8. Namen van straten, lanen, pleinen e.d. worden niet als aardrijkskundige namen behandeld en volgen mitsdien de regel 1 tot en met 3 met in achtneming van het in regel 7 bepaalde.

9. Namen van landen, zeeën, rivieren, steden enz. buiten Nederland en België, waarvoor het Nederlands een eigen vorm heeft, alsmede hun samenstellingen en afleidingen volgen de regels 1 tot en met 3.

10. Ten aanzien van het voornaamwoordelijk gebruik en het gebruik van tweede naamvalsvormen als der, dezer, zijner enz. worden regels gesteld bij algemeen maatregel van bestuur. Totdat deze van kracht worden richt men zich naar de woordenlijst van de Vries en Te Winkel.

Lente, ik wil er uit.

Eenige en Algemeene Kennisgeving.

†

De familie S. N. ECURY—ERNST

deelt hierbij aan vrienden en kennissen mede, dat het stoffelijk overschot van hun onvergetelijken Zoon en broer:

BOY

vermoedelijk op den 28sten dezer per ss. „CONSTANCIA" van de Kon. Nederl. Stoomboot Mij. te Curaçao wordt verwacht en per „H.M. VAN SPEIJCK" naar ARUBA zal worden overgebracht.

Onmiddellijk na aankomst aldaar, — waarschijnlijk op 29sten dezer — zal een plechtige lijkdienst worden gehouden in de St. Franciscus Kerk te Oranjestad, 's morgens om 8 uur waarna de uitvaart naar het R. K. Kerkhof zal volgen.

ARUBA, 22 April 1947.

3—1

CURAÇAO

HOE DUUR IS HET LEVEN OP CURAÇAO.

Brief van den Gouverneur aan de Staten van Curaçao.

Ten vervolge op dezerzijdse brief dd. 11 Februari 1947, no. 946, heb ik de eer Uw Staten hierbij te doen toekomen de indexcijfers van de voornaamste voedingsmiddelen en manufacturen over Maart 1947, onder aantekening van het volgende:

De prijs van aardappelen daalde met 13.18 punten. Bonen en erwten stegen met 4.94 punten. De boter steeg met 8.35 punten. Dit houdt verband met het wereld-tekort aan vetten, waardoor in het buitenland hogere prijzen werden aangelegd.

Te vermelden valt, dat er momenteel een tekort is te constateren aan rijst en boter. Dit zal echter van korte duur zijn. De zeer binnenkort verwachte hoeveelheden zullen spoedig verandering in deze toestand doen ontstaan.

Groente steeg met enkele punten, hetgeen verband houdt met de schaarste (weinig barco's) op het moment van opneming.

Kaas, Margarine, Melk en Slaolie stegen respectievelijk met 5.58, 6.48, 4.37 en 12.6 punten. Dezelfde opmerking als voor boter geldt ook voor deze artikelen.

De suiker steeg met 26.08 punten. Dit doordat zo goed als geen bruine suiker door de slechte qualiteit gebruikt wordt; er werd dus geen gemiddelde van witte en bruine suiker prijzen vermeld, doch alleen de prijs van witte suiker.

De prijs van thee daalde enigszins, terwijl de prijs van uien steeg.

Voor Vis en Vlees (vers) kon geen gemiddelde prijs van deze maand verkregen worden. Deze twee artikelen waren in verslagmaand erg schaars. Goedkoper prijzen dan 1.25 G. per kg. vis en 1.50 G. per kg. vlees konden niet opgemerkt worden.

De maismeel daalde met 10.99 punten.

Het totaal steeg met 8.27 punten.

Manufacturen.

Bij navraag der prijzen bleek, dat vele winkels op dit moment de goedkopere soorten van diverse artikelen uitverkocht hadden. Men is dus, ingeval men thans koopt, genoodzaakt de betere en daardoor duurdere soorten te kopen.

Het totaal steeg hierdoor met 8.22 punten.

De grootste stijgingen werden geconstateerd bij de volgende artikelen:

Hemden .... 507.19 punten
Overhemden ...... 114.87 punten
Damesbroeken ... 58.78 punten

en de grootste dalingen bij de volgende artikelen:

Zakdoeken ...... 191.60 punten
Sokken .... 14.03 punten

De andere artikelen gaven wederom stijgingen (schommelend) in de prijzen te zien.

De Gouverneur van Curaçao,
w.g. P. Kasteel.

ONZE HAVEN.

De Kamer van Koophandel werkt reeds sinds het jaar 1884 in het belang van Curaçao, natuurlijk heeft de haven de grote bron van inkomsten in de loop der eeuwen vooral ook de aandacht van de Kamer.

De Kamer van Koophandel, alhier heeft in December 1945 een commissie ter bestudering van het havenvraagstuk van Curaçao ingesteld, bestaande uit de volgende heren: W. F. G. Mensing, B. L. Maduro, L. R. Deutekom, F. Vreugdenhil, E. A. Römer, A. Troost, Procureur-Generaal, Administrateur van Financiën, Directeur van Openbare Werken, Havenmeester en de havendokter, E. van der Kuyp.

Deze commissie heeft thans het plan opgevat een delegatie, bestaande uit de heren Directeur van Openbare Werken, Havenmeester, L. R. Deutekom, Hoofdagent van de K.N.S.M., E. A. Römer Statenlid, E. F. Vreugdenhil, lid van de Kamer van Koophandel, naar Cartagena (Colombia) en Cristobal te zenden, teneinde ter plaatse een studie van de havens en werven te maken, alvorens haar definitief advies nopens de ontworpen plannen uit te brengen. De reisduur wordt geschat op 10 tot 14 dagen.

De reiskosten moeten door het Gouvernement worden gedragen en bereids is daartoe een verzoek ingediend bij den Gouverneur, die het verzoek doorzond naar de Staten, die het weer doorzonden naar hun tweede commissie.

De deputatie zal twee havens in ogenschouw gaan nemen, om beter op de hoogte te zijn, hoe een haven in de moderne tijd behoort te zijn.

Het is, naar we vernemen, in verband met de nieuw bij de Staten ingediende plannen, dat bovengenoemde commissie van de Kamer van Koophandel gevraagd is, om van advies te dienen. De commissie echter meent echter niet tot het overleggen van een advies over te kunnen gaan, voordat enkelen van haar leden door een studiereis met meer kennis van zaken over deze materie kunnen oordelen.

Het is ons niet bekend waarom men wel deze twee havens heeft uitgekozen, waarschijnlijk zijn die havens een voorbeeld voor ons, of misschien heeft men daar dezelfde locale situatie?

WIJ ONTVINGEN.

Het blad „Branding" kwam uit met een April-nummer. Duidelijk wordt „Branding", een tijdschrift dat de gebeurtenissen van de dag rustig wil bezien, door de achtergrond naar voren te halen. Het geeft een waardevolle analyse van het Curaçaose leven, die zeer verhelderend werkt.

VOORUITGANG.

De afgelopen week bracht voor Curaçao vooruitgang.

Een dok op Curaçao onder leiding van de firma Nederhorst.

Een melkcentrale onder leiding van den heer J. Capriles.

Vooral het eerste kan een bron worden van directe welvaart voor Curaçao.

DOCUMENTATIE.

De documentatie-dienst van het Ministerie van Onderwijs in Den Haag gaf een boek uit over de „Vorming buiten schoolverband". Wie nog niet overtuigd mocht zijn dat een mens een sociaal wezen is en dat het speciaal de Nederlanders in het bloed schijnt te zitten, om als maar verenigingen op te richten, kan hier zien, hoe geweldig de verenigingsvorming in Nederland was.

De sociale jeugdzorg in Nederlands Oost-Indië wordt er in opgenomen, niet echter de West. Het dwingt respect te zien met wat een brio nu na de oorlog al deze verenigingen weer vol moed in straffe organisaties zijn opgericht. Voor ons op Curaçao, waar organisatie zo moeilijk is, is het om jaloers te worden.

CURAÇAO EN K.R.O.

De directie van de P.C.J.-zender berichtte ons, dat het niet mogelijk is om de K.R.O. op Curaçao te horen, daar deze uitzendvereniging slechts uitzenden over de zenders van Hilversum nummer 1 en Hilversum nummer 2. De logische vraag: „En waarom laat men de K.R.O. dan niet uitzenden over de P.C.J.-zender?", vindt geen bespreking.

MUZIEK-LIEFHEBBERS.

Het is voor muziek-liefhebbers een goed bericht, dat langzaam maar zeker de situatie weer in zoverre normaal wordt, dat de wereldhandel ook weer piano's kan invoeren op Curaçao. We zagen nieuwe piano's bij de agenten Nieuw en Thomas Henriquez.

CHAUFFEURSBOND SAN CRISTOBAL.

De bond voor chauffeurs „San Cristobal" wendde zich tot den Gouverneur met het verzoek om een soepele toepassing te krijgen van de nieuwe verkeersverordening. Het is de chauffeurs ook nog niet geheel duidelijk, wat de nieuwe wet inhoudt, daar zij nog geen vertaling zagen van de verordening in de landstaal.

KININE UIT AMSTERDAM.

Aan boord van het K.L.M.-vliegtuig uit Nederland bevond zich ongeveer 500 kilogram kinine sulfaat en kinine gloor hydraat, afkomstig van de Amsterdamse Kinine-fabriek en bestemd voor een firma in Barranquilla. Men verwacht dat nog meer zendingen van dit geneesmiddel zullen volgen.

ARUBA

GEZAGHEBBER KWARTSZ TERUG.

De gezaghebber van Aruba, de heer L. C. Kwartsz, keerde hedenmorgen met echtgenote en twee kinderen per K.L.M. uit Nederland terug.

SPORT

K.S.C.

Competitie 1947.

Zondagmorgen 10 uur: Republiek — Stormvogels.

Zondagmiddag 16 uur: De Ster — Neptunus.

TOURNOOI OM HET SCHAAKKAMPIOENSCHAP VAN CURAÇAO BEGONNEN

In het repetitielocaal Asiento traden Donderdagavond de twaalf schakers, die zullen strijden om de kampioenstitel van ons eiland tegen elkaar in het krijt.

De schaakvereniging „Dr. Max Euwe", die deze avond als gastvrouw optrad, had geen moeite gespaard de sfeer en de omgeving waarin de spelers deze eerste avond hun krachten moesten meten, zo ideaal mogelijk te maken.

Na een welkomstwoord van den Heer C. W. Euwe, den voorzitter van de ontvangende vereniging, opende de voorzitter van de Westindische Schaakbond Mr. S. W. v.d. Meer met een korte toespraak het tournooi, dat het eerste is, dat de pas opgerichte bond heeft georganiseerd.

De uitslagen van de gespeelde partijen zijn:

De Groot — Pang Atjok	0—1
Moron — Hudson	1—0
Martinez — Kleingeld	Afgebroken
Zonenschain — Araujo	?—0
Voordenhout — Lopez	1—0
Lemmens — Avis	0—1

De Groot zag in een goede aanvalstelling qualiteitsverlies over het hoofd, kon zich aanvankelijk door zijn goede stelling nog tegenkansen verschaffen, die echter door onnauwkeurig spel wegvielen.

Hudson, die in een vlot gespeelde partij met Moron een pion vóór was gekomen, lette niet goed op en werd door zijn tegenstander mat gezet.

Martinez en Kleingeld speeld een degelijke partij. Beide spelers kwamen in ernstige tijdnood tijdens welke Kleingeld zijn tegenstander de qualiteit afhandig wist te maken. De partij werd afgebroken in overwegende stelling voor Kleingeld.

Zonenschain speelde tegen Araujo zeer energiek op winst en stond al spoedig veel beter dan zwart, die na pion- en qualiteitswinst, snel werd overrompeld.

Voordenhout kreeg al spoedig een paard cadeau en won na vruchteloze pogingen van Lopez om nog tegenspel te krijgen.

De spannende partij Lemmens — Avis ging aanvankelijk gelijk op, tot Avis na een fraai offer van twee stukken tegen toren met zijn torens de witte stelling binnendrong en daar zulk een druk oefende, dat Lemmens moest zwichten.

De tweede ronde wordt gespeeld as. Maandag in het R.K. Zeemanshuis, Klipstraat. Aanvang 20 uur precies.

P. G. Fohr.

HET MENU VAN DE WEEK.

Maandag:

Macaroni met kalfsgehakt. Asperges met harde eieren. Broodschoteltje.

Dinsdag:

Linzensoep.
Wiener fricadel met bloemkool.
Fruit.

Woensdag:

Biefstuk met rauwe sla en gebakken aardappelen. Warme griespudding met chocolade-saus.

Donderdag:

Omelet met varkensnieren.
Asperges met botersaus.
Abrikozen soufflé.

Vrijdag:

Wortelsoep met peterselie.
Gebakken griet met rauwe sla.
Fruit.

Zaterdag:

Gebakken eieren met spinazie. Koude rijstebrij met rabarbermoes.

Zondag:

Aspergessoep.
Lamscoteletten met snijbonen uit het blik.
Warme gemberpud-

Vicariaat van Timor tijdens de oorlog

door

J. BUIJS S.V.D.

Eerst in 1936 afgescheiden van het Vicariaat van de Kleine Soenda-eilanden en tot zelfstandig gebied verheven, stond de missie op Timor bij de aanvang van de laatste wereldcatastrofe nog maar aan het begin — zij het dan ook een gunstig begin — van haar ontwikkeling. Des te noodlottiger is voor haar de uitwerking geworden van de Japanse vloed, die de Oost heeft overstroomd. Wij laten hier een kort overzicht volgen van de moeilijke jaren, die het Vicariaat van Nederlands Timor, een der zwaarst getroffen missies van Nederlands Oost-Indië, heeft doorgemaakt. Wegens het nauwe verband tussen Flores en Timor, vallen de belevenissen van de missionarissen uit beide gebieden grotendeels samen.

De internering der missionarissen van Duitse nationaliteit had plaats op 10 Mei 1940. Op Timor bedroeg hun aantal 9. Al spoedig werden de twee oudste paters vrijgelaten. De overigen werden in Januari 1942 naar Voor-Indië vervoerd, gedurende welk transport 18 missionarissen om het leven kwamen tengevolge van een Japanse aanval; onder hen één van Timor. Gezien het betrekkelijk geringe aantal krachten in verhouding tot het vele werk op Timor — in 1941 telde de missie 26 paters en 3 broeders — deed het verlies der geïnterneerde paters zich vooral in de eerste tijd sterk gevoelen.

In de nacht van 19 op 20 Februari 1942 zette het Japanse leger te Koepang voet aan wal. Nadat de weinige Nederlandse soldaten, bewust van hun onmacht, tijdig naar het Portugese gebied waren uitgeweken, boden de Australische troepen nog enige dagen harde tegenstand in het Koepangse. Zij konden echter tegen de Japanse overmacht niet stand houden en vielen voor een groot deel in handen der Japanners. Een gedeelte zag kans door de vijandelijke linies heen te breken en bliezen bij hun terugtocht naar het Portugese gebied de brug over een diepe ravijn op. Dit hield de Japanse opmars enige weken tegen. Eerst einde Maart kon de Japanse strijdkracht doorstoten van het Westelijke naar het Oostelijke gedeelte van Timor, waar vanouds de katholieke missie voornamelijk gevestigd is. De missionarissen waren vol spanning over het lot, dat hen te wachten stond. Hun kostbare bezittingen hadden zij bijtijds bij de christenen in veiligheid gebracht. Zeven paters kozen de zekerste weg en trokken zich voorlopig terug achter de Australische linies in het nabij gelegen Portugese gebied. Het gebeurde zoals men verwacht had. Op alle staties, die de Japanners op hun doortocht aandeden, zetten zij dadelijk de missionarissen gevangen, namen de goederen van kerk en pastorie in beslag en bezetten de gebouwen met militairen. Voor zijn residentie te Atamboea wachtte Zijne Hoogwaardige Excellentie Mons. Pessers de komst der Japanse stoottroepen af. Hij had zijn paarse toog en cingel aangedaan, in de hoop, dat dit enige indruk zou maken. Men stuurde een soldaat om hem op te halen. Deze zette hem de bajonet op de borst, gaf hem te verstaan, dat hij mede moest gaan en bracht hem onder het uitdelen van stompen bij den officier. Hetzelfde gebeurde met twee missionarissen, die zich in het gebouw bevonden. Terwijl de officieren hen een langdurig en onzinnig verhoor afnamen, werden kerk en pastorie geplunderd en door de troepen bezet. Mons. Pessers met zijn missionarissen moesten zolang hun intrek nemen bij de Zusters, die nog met rust waren gelaten.

Na een korte tijd kwam een officier namens den commandant met den Bisschop praten over godsdienst-aangelegenheden. Hij was uiterst vriendelijk. Hij verzekerde den Bisschop, dat de Japanners vrijheid van godsdienst eerbiedigden, beloofde hem, dat de kerk zo spoedig mogelijk weer zouden worden vrijgegeven en dat de missionarissen gewoon hun werk mochten voortzetten. Intussen konden zij voor hun christenen de Heilige Mis lezen in de open lucht.

Ook gaf hij den Bisschop de raad, om de gevluchte paters uit het Portugese gebied terug te roepen. Ze zouden immers toch niet worden lastig gevallen; bovendien zouden de Japanners spoedig een veldtocht ondernemen tegen de guerilla-troepen, om het gebied te zuiveren en dan zouden de missionarissen, die er werden aangetroffen, werkelijk als vijanden beschouwd worden. Vertrouwend op deze beloften en tegelijk bedenkend, dat niemand van zijn personeel voor het werk gemist kon worden, liet Mons. de paters terug roepen.

Overigens waren de Japanners voor de missionarissen te Atamboea welwillend en zelfs voorkomend. Zo kon bv. een oude pater voor een operatie met een legerauto naar Koepang worden vervoerd en mocht Mons. Pessers hem hierbij vergezellen. Het was er Monseigneur tevens om te doen, de toestand in de overige staties op te nemen. Het werd dan ook allerminst een plezierreisje voor hem. Onderweg zag hij, hoe bijna alle missiestaties de gebouwen geplunderd en de missionarissen van hun vrijheid beroofd waren.

Bij zijn terugkeer naar Atamboea overkwam hem bovendien een ernstig ongeluk. Hij deed de tocht van Koepang naar Atamboea — nagenoeg een hele dag rijden — met een autocolonne en zat boven op de pakken van een hoogopgeladen vrachtwagen. Tegen de evond kreeg hij een aanval van malaria. Ergens in een bocht slingerde hij van de wagen, maakte een buiteling en kwam op zijn rug terecht; door de vaart schoof hij nog een stuk door over de harde weg. De colonne hield stil. Mons. bleek een grote wonde te hebben opgelopen; bovendien was zijn rug geheel ontveld.

Men gaf hem een injectie, scheurde zijn kleren nog verder weg en bewerkte zijn rug met jodium. Daarna bonden ze hem op een baar, maakten deze op de pakken vast en zetten de tocht voort. In Atamboea werd de wond genaaid. Monseigneur moest ongeveer zes weken het bed houden.

Gedurende deze tijd keerden vijf missionarissen uit Portugees Timor te Atamboea terug. Onmiddellijk na hun aankomst namen de Jpanners hen gevangen en zetten hen bij de overigen. Van die dag af werden ze eigen voorgoed behandeld als geinterneerden. Hun bewegingsvrijheid werd sterk beperkt en ieder contact met de Christenen was hun streng verboden. De Heilige Mis in de open lucht mocht zelfs niet meer worden opgedragen. Nu merkte Monseigneur, dat hij bedrogen was. Gelukkig zag hij nog kans, de twee andere paters in het Portugese gebied te laten waarschuwen. Dezen vluchtten toen achter de Australische linies. Zij verbleven enkele weken bij twee Portugese missionarissen, die kort daarop door de Japanners zijn doodgeschoten en bereikten na een gevaarlijke tocht drie maanden later Australië, waar zij tot het eind van de oorlog zijn gebleven.

Alle overige missionarissen te Atamboea werden steeds meer aan banden gelegd. Verbleven zij eerst in de ruime gebouwen van de zusters, waar ze zich vrij konden bewegen, al spoedig moesten ze deze voor de militairen ontruimen en een onderdak zoeken in enkele scholen en bijgebouwen van de missie. Van hieruit konden zij zien, hoe de Japanners heel de missie-statie leeghaalden, hoe zij zelfs deuren en ramen wegbraken om het als brandhout te gebruiken. Ook hun vee werd afgeslacht. Monseigneur diende zijn beklag in bij den commandant. Hij wees hem er op, dat al die goederen toebehoorden aan de Kerk, een internationaal lichaam, waarmede ook Japan vriendschappelijke betrekkingen onderhield en dat hij als vertegenwoordiger van de Kerk tegen deze inbeslagneming moest protesteren. De commandant liet hem door zijn tolk antwoorden, dat hij het recht bezat om zich te bedienen van hetgeen hij nodig had voor het leger; hij liet echter beloven, de gebouwen zelf, d.w.z. de muren en daken te zullen sparen, voor al het overige, ook voor deuren en ramen kon hij niet instaan.

Daarmede had de missie iedere zeggingschap over haar bezittingen verloren. Wat te Atamboea was voorgevallen, gebeurde ook in de andere staties. Kerken en kapellen werden geprofaneerd en als kazerne, soms ook als theater of feestzaal gebruikt. Alles werd geplunderd; voorwerpen voor de eredienst werden ontheiligd, kelken als asbak gebruikt, miskleren verknipt tot blousjes en pruimzakjes en dan publiek verkocht, beelden kapot geslagen, enz. Het huisraad, kleren en boeken uit de pastories werden dikwijls op straat gegooid en verbrand.

Het contact met de Christenen bleef ten strengste verboden. Zo werd een verzoek van Mons. Pessers, om bij gelegenheid van de Vasten een zeer kort herderlijke brief in de kapellen te mogen doen voorlezen van de hand gewezen met deze karakteristieke Japanse zegswijze: „Stinkende mensen (d.w.z. mensen van slecht gedrag) kunnen voorlopig blijven doorstinken. Na de oorlog kan je proberen, of je deze stinkende mensen weer goed kunt krijgen."

Het was in deze maanden, dat alle missionarissen gezamenlijk de gelofte aflegden, om na hun bevrijding de missie van Timor toe te wijden aan het Heilig Hart en hun uiterst best te doen, om de devotie tot het Heilig Hart onder het volk te verspreiden.

De internering te Atamboea duurde 17 maanden. De persoonlijke behandeling van de missionarissen was goed; over huisvesting of voeding viel niet te klagen. Overigens werden zij de eerste maanden van hun verblijf geheel onderhouden door vrijwillige bijdragen van de Christenen. Ze behoefden niet te werken, werden maar zelden lastig gevallen en konden allen dagelijks de Heilige Mis lezen. Iets moeilijker werd het voor hen, nadat Atamboea een paar keer door de Australische troepen was beschoten. Vanzelfsprekend verdacht men de missionarissen van spionnage en tot traf mochten zij dan ook in het geheel niet meer op straat komen.

Begin September 1943 gebeurde **tenslotte**, wat zij voortdurend hadden gevreesd. Alle missionarissen: **paters**, Monseigneur inbegrepen, broeders en zusters werden ingescheept voor Celebes. Niemand mocht op Timor achter blijven. De missie was totaal verweesd.

Achtereenvolgens verbleven de missionarissen in de kampen te Paré-Paré, te Bodjo en te Bolong tot Augustus 1945 tezamen met hun geïnterneerde medebroeders **uit Flores**, over wier kampleven wij in ons vorig artikel enkele biezonderheden hebben vermeld. Mgr. Pessers werd volkomen gelijkgesteld met de overige geïnterneerden in het kamp. Ook hij liep er 2 jaar rond met als enigst kledingstuk een broek met afgesneden pijpen. Hij deed zijn werk als alle anderen. Hij was ingedeeld bij de ziekenverplegers en had voortdurend werk met de vele dyssenterie-patiënten. Een van zijn patiënten was een missionaris van Timor, die aan de ziekte bezweken is. Zelf is hij ook aangetast en moest hij 7 weken te bed blijven. Zijn gewicht liep terug tot 54 kilo. De enige afleiding in deze tijd was voor hem het bezoek van den Japansen bisschop uit Flores, met wien hij een half uur mocht spreken.

Op Timor hadden de Japanners intussen vrij spel. Na het vertrek der missionarissen kon niemand meer aanspraken doen gelden op het eigendom van de missie. Of het kerkbestuur al protesteerde en volhield, dat het kerkgoed niet aan de Hollanders, maar aan de Christenen toebehoorde, de Japanners gingen ongestoord verder met hun vernielingswerk tot aan de laatste dagen **voor de vrede**. Een enkele keer gelukte het de Christenen een gebouw van de missie voor vernieling te bewaren. Zo legden zij zelf een grasdak op een kerk, waarvan de Japanners het ijzeren dak hadden gesloopt. Weliswaar zijn enkele staties beschadigd door bombardementen, maar practisch alle gebouwen zijn door de Japanners systematisch afgebroken en vernield. Meer dan eens trokken zij de overgebleven muren of ook zelfs hele gebouwen met hun zware legerauto's omver. Om maar enkele voorname staties te noemen: Van de residentie te Atamboea zijn kerk en pastorie, zusterklooster, werkplaats en scholen (ambacht- en H.I.-internaat) practisch totaal verwoest. Te Atapoepoe, de oudste statie van Timor, gebouwd door de Paters Jezuïeten en kort voor de oorlog nog helemaal gerestaureerd, zijn kerk en pastorie geheel verdwenen. Te Haliloelik zijn kort voor de vrede de kerk **en een groot nieuw tehuis** voor de missionarissen tot op de fundamenten afgebroken; de pastorie, school en het internaat zijn zwaar beschadigd. Hetzelfde valt te zeggen vn de nieuwe kerken te Koepang, Tobakki, Séon en Soé. Het beste is er Noord-Midden-Timor nog vanaf gekomen, d.w.z hier kunnen enkele gebouwen gemakkelijk weer hersteld worden. Men schat, dat vier vijfde van de gehele missie op deze manier werd verwoest. Het verwondert dan ook niet, dat de eerste kennismaking van de missionarissen met hun geruineerde missie na de bevrijding een grote teleurstelling werd. „Men had mij op het ergste voorbereid — zo schreef ons Mgr. Pessers — maar toen ik terugkwam en op de puinen stond van zovele, juist onze beste en nieuwste gebouwen, werd het me toch te machtig. De belofte van den commandant destijds te Atamboea, dat hij de daken en muren zou sparen, had ik als een soort sarcasme opgevat. Het heeft me toen geprikkeld. Maar nu zou ik wensen, dat hij zich aan zijn woord gehouden had. Het is eenvoudig vreselijk, zoals de Japanners hier hebben huisgehouden. Het materieel resultaat van ons werken ligt in puin". Materieel gezien, staat de missie op Timor er thans voor als 25 jaar geleden of nog slechter.

Maar hoe gedroegen zich de Christenen tijdens de afwezigheid van hun priesters t.o.v. den heidensen bezetter? Al spoedig sloten de Jappen overal de kerken en in verschillende gebieden verboden zij zelfs ook het bidden. Gelukkig hebben de Christenen zich hier over het algemeen weinig van aangetrokken. Op enkele plaatsen nam de onderwijzer of de radja zelf het bestuur van de missie in handen. Zij droegen zorg voor het onderricht, voor geregelde bijeenkomsten van de Christenen, regelden de huwelijken en traden hierbij als getuigen op. Herhaaldelijk vaardigden de Japanners het bevel uit, om alle in bewaring genomen goederen van de missie in te leveren onder bedreiging van de doodstraf. Er zijn vele huiszoekingen gedaan, vele inlanders zijn ondervraagd, gefolterd en doodgeslagen, maar zij hebben de schatten van de missie niet prijsgegeven. De moed van de Christenen werd op een zware proef gesteld. Biezondere vermelding verdienen ook de Timorese Christenmeisjes, die dikwijls heroïeke deugd hebben beoefend, om aan de Japanse verleiding te weerstaan. Hierover zou veel interessants te vertellen zijn. Natuurlijk kon het niet uitblijven, of de afwezigheid van ieder priester *) en tengevolge daarvan de onmogelijkheid om de H.H. Sacramenten te ontvangen gedurende meerdere jaren, verder ook het gebrek aan onderricht en aan de nodige controle en van de andere kant de verleidende propaganda der Japanners vooral in zake de huwelijksmoraal, lieten bij de in hoofdzaak jonge Christenheid van Timor hun sporen achter. Vele Christenen zijn dan ook in ijver verslapt, vooral in de plaatsen aan de grote weg, waar de Japanse invloed sterker is geweest. Maar overal is het Geloof bewaard gebleven en op vele plaatsen is het zelfs verdiept, zodat de missionarissen er bij hun terugkomst zelf over verwonderd stonden. „Ik heb nooit durven geloven", schreef Mgr. Pessers: „dat het H. Geloof bij onze mensen over het geheel zo vast en zo diep wortel heeft geschoten".

Na hun bevrijding moesten de missionarissen nog 3 maanden wachten, voordat zij naar hun missie konden terugkeren. Nadat Mgr. Pessers met 2 Paters reeds eerder per vliegtuig waren gegaan, vertrokken de overigen einde November 1945 per boot naar Timor. Hun allen viel een ontvangst ten deel, die zij zich nooit hadden durven voorstellen. Voor ieder van hen begon als het ware een triomftocht door alle kampongs van zijn gebied. Heidenen zowel als Christenen gaven op alle mogelijke manieren uiting aan hun vreugde om de terugkeer van hun toean. Zij organiseerden grote feesten, droegen den missionaris letterlijk op hun schouders en gaven van hun eigen armoe het beste aan hem weg: karbouwen, varkens, kippen en vrachten rijst, zodat de eerste maanden volledig in het onderhoud was voorzien.

Het behoeft niet gezegd, dat de missionarissen de eerste tijd in de allerellendigste omstandigheden hebben geleefd en aan het meest noodzakelijke gebrek leden in hun totaal geruïneerde missie. Maar zij mocht daarbij de voldoening smaken, dat hun Christenen trouw waren gebleven aan hun godsdienst en aan hun toean. Met kracht werden dadelijk de herstelwerkzaamheden ter hand genomen. Met behulp van de Christenen zijn thans weer vele kapellen opgebouwd, zij het ook op provisorische wijze en met inlands materiaal. Veel, onnoemelijk veel moet nog worden gedaan en in materieel opzicht gaat de missie een zware tijd tege- Maar de geestelijke vooruitzichten voor de Timor-missie zijn gunstig. De Christenen komen zeer ijverig tot de Sacramenten en zelfs ook luie Christenen komen terug. Vele heidenen vragen om onderricht te worden. Er heerst een grote drang naar onderwijs. De inlandse hoofden en het volk algemeen is de katholieke missie welgezind Zo zonden de radja's van Timor hun eersten Inheemsen priester, Gabriël Manek als afgevaardigde voor de conferentie te Den Pasar. Vele missionarissen spreken dan ook van een opleving, een bloei, van het Christendom op Timor. God geve het!

Indisch Missie-tijdschrift.

*) Herhaalde pogingen van Mgr. Leven, om van uit Flores een priester naar Timor te zenden, bleven zonder succes.

Met Philips naar de Jaarbeurs

Wie het grote Jaarbeursgebouw aan het Vreeburg te Utrecht binnenkomt, ziet reeds dadelijk, wanneer hij van de hal uit een blik naar binnen werpt, de woorden Philips „PhiliShave" in blauwe letters op een lichtgele achtergrond. En dat is dan meteen het eerste contact van elken Jaarbeursbezoeker met deze opvallend goed verzorgde manifestatie van Neerlands kunnen op schier elk gebied. Wij willen ons in dit overzicht bepalen bij hetgeen onze onderneming den kijkgragen bezoekers toont en hoewel de aandacht, zoals gezegd, in eerste instanties wordt getrokken in de richting van de „PhiliShave"-stand, zullen de meeste nochtans bij het betreden van de eigenlijke tentoonstellingsruimte zonder dralen linksaf slaan, aangetrokken door de grote Philipsshow, die daar in een stand van royale afmeting is ingericht.

De voor velen nog weinig of niet bekende TL-buizen met bijbehorende apparatuur openen de rij, onmiddellijk gevolgd door een overzichtelijke opstelling onzer film-, foto- en projectielampen. In de verdiepte wand treffen we verder, indirect verlicht en door luidsprekermodellen geflankeerd, een interessante verzameling service-instrumenten voor den radioreparateur aan, alsmede electronische meetapparatuur ten gebruike in laboratorium en industrie. Daarnaast zien we een serie onderdelen uitgestald, zowel bedoeld voor gebruik in de reparatiewerkplaats en als handelsartikel, waarna we worden geboeid door een complete installatie voor de projectie van geluidsfilms.

Dan staan we voor een ruimte maarin een overzicht wordt gegeven van welhaast alle artikelen die door Philips worden gefabriceerd. Dat men juist heeft gezien met dit alles hier op deze wijze naar voren te brengen, daarvan getuigen de bij herhaling opgevangen verbaasde uitroepen van bewonderende kijkers, die blijkbaar niet wisten, dat Philips naast gloeilampen en radio-ontvangsttoestellen een zo grote verscheidenheid van producten vervaardigt.

Het bovendeel van deze overzichtelijke show bestaat uit een helder verlichten opbouw der onderscheiden fabriekscomplexen, waarvoor een nietig afstekend, volkomen gelijkend model van het fabriekje, waarin het Philipsbedrijf in 1891 de grondslag legde voor het wereldconcern van thans. Het geheel baadt — hoe kan het anders! — in een zee van licht, dat met regelmatige tussenpozen langzaam uitgaat, waarna een stem uit verdekt opgestelde luidsprekers den toeschouwers — die nu luisteraars zijn geworden — de ontwikkelingsgang van het bedrijf vertelt. De stem, door middel van het Philips-Miller-systeem op de geluidsband vastgelegd, bereikt een climax in betoogkracdt, wanneer hij aan het eind van het overzicht een opsomming geeft van de door Philips vervaardigde producten, waarbij het opvalt, hoe het tempo hier bij elk woord wordt opgevoerd. Het geheel wordt gerugggesteund door stijlvolle muziek en culmineert in de beklemtoning van het onveranderlijke Philipsstreven slechts qualiteitsproducten te leveren!

Nu richten we onze schreden naar de overzijde, waar grote groepen belangstellenden zich om de demonstrateurs verdringen, die in afzonderlijke scheercabines de baarden der bezoekers met behulp van de Philips „PhiliShave" droogscheerapparaten vlot naar de eeuwige jachtvelden der zware lichte, blonde en zwarte baarden doen verhuizen. Dat deze aantrekkelijke wijze van electrisch scheren meer dan oppervlakkige belangstelling trekt, doet het beste voor de productie van dit artikel verwachten.

Voor de industrie.

Deze woorden kenmerken de aard van hetgeen de Philipsstand in het gebouwencomplex aan de Croeselaan herbergt. En ze staan er dan ook in groot formaat, weerom in blauw op een ondergrond van lichtgeel.

Vóór alles wordt ons oog getrokken door de grote H.F.-generator van 20 Kilowatt nuttig vermogen, waarmede het harden van metalen door hoogfrequente verhitting wordt gedemonstreerd. Daarnaast treffen we een kleiner model aan met een nuttig vermogen van 2 Kilowatt. Hiermede demonstreert men de voordelen der hoogfrequent verhitting voor het vormen en lijmen van hout.

In de minimale tijdsduur van 1½ minuut komen een viertal met lijm bestreken rechte plankjes er gemodelleerd en gedroogd uit, hetgeen voor dergelijke gevallen een tijdsbesparing van niet minder dan 15 minuten betekent.

In deze stand is verder een droogstraleroven opgesteld van klein model, die niettemin een warmte bleek te ontwikkelen, die uw verslaggever onthutst deed terugdeinzen toen hij zich slechts een onderdeel van een seconde in de oven waagde. Tevens zien we er een hoogspanningsapparaat voor het beproeven van isolatiemateriaal, er wordt een puntlasapparaat met veel succes gedemonstreerd, terwijl ook het contactbooglassen er te zien is. Bovendien vinden we er een uitgebreide collectie electronische meetapparatuur, zoals electronenstraaloscillografen, die in verschillende uitvoeringen aanwezig zijn. De Philips universele meetbrug GM 4149 voor het meten van weerstanden en condensatoren, waarmede tevens het meten van de geleidbaarheid van vloeistoffen met behulp van de dompelcel GM 4221 wordt gedemonstreerd, zien we er naast het Vochtigheidsmeetapparaat GM 901, waarmede de vochtigheid van granen wordt gemeten, Verder diverse trillingsopnemers, die in combinatie met een electronenstraal-oscillograaf worden gebruikt voor het meten van mechanische trillingsverschijnselen, de L.F.-Buisvoltmeter GM 4132 voor het meten van zeer lage wisselspanningen, het Relaisbuis schakelapparaat GM 4301 voor het bevorderen van een zeer korte schakeltijd in combinatie met een photocel-installatie, bijvoorbeeld voor toepassing in de textielindustrie en de sigarenindustrie. Voorts troffen we hier het Philips universeel en buizenmeetapparaat type GM 7630 aan, een vernuftig instrument, waarmede met behulp van speciaal ontworpen meetkaarten feilloze metingen aan radiobuizen, alsmede van stromen en spanningen kunnen worden verricht.

Bouwmaterialen.

In gebouw M van het Jaarbeurscomplex zijn de bouwmaterialen ondergebracht en ook hier is Philips aanwezig.

Hier zijn de Philite-artikelen uitgestald, die in het bouwbedrijf toepassing vinden. We zien er deurknoppen, brievenbusplaten, jashaken, bedieningsarmaturen voor electrische bellen, espagnoletten, WC-zittingen, kortom een massa practische producten van Philite in een bonte mengeling van aantrekkelijke kleuren.